

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

92

Szerző:

Ordas Nándor

Cím:

Beváltottuk a legfontosabb receptet

Forrás:

Épít. Hírlap

1962. febr. 4.

Hely: Jahn Ferenc

Idő: "1962"

Személy

Helvyszám

A Magyar Királyi Csendőrség Nyomozó Parancsnokságának 1937. áprilisi, a belügyminiszterhez intézett jelentéséből: „A kispesti városháza közgyűlési termében 1937. április 10-i kezdettel Kispesti Szociográfiai Kiállítást rendeztek. A felhasználni anyag elhelyezése, összeállítása Kispestet, mint a nyomor otthonát és a szociális bajokkal küzdő várost állítja a látogatók elé. Ezzel mintegy felteszi a kérdést a látogatókhoz, hogy mit is kellene tenni a bajok megszüntetése végett. A gyanútlan látogatót pedig a teremben tartózkodó agitátorok igyekeznek baloldali irányban befolyásolni. Munkájukat megkönnyíti a kiállítás anyaga, amely alkalmasnak látszik arra, hogy a látogatót a mai társadalmi rend ellen igazassa. — A kiállítás rendezője dr. Jahn Ferenc kispesti lakos, Vörös Segély-orvos.”

As ő gondjai

Járjuk a rendezett kispesti utcákat. Fásított terek, gondozott játszóterek, bölcsődék, napközik. A templom mellett, az egykori grundon *négyemeletes, európai színvonalú rendelőintézet*. A járókelők: szépen öltöztetett gyerekek, téli-kabátos felnőttek. *Dr. Jahn Ferenc*, egykori kispesti orvost idézi emlékezetünk. *„Oncsatelepi munkanélküliek... Fertőző, Búdós árok, Cséri-telep és a szemétdomb guberálók... Inségmunka, éhező gyerekek, tömeges gyermekhalandóság és gyermekmegbetegedés...”* Jahn, vagy ahogy elnevezték: *a szegények orvosa*, ebben a légkörben élt, ezek a gondok foglalkoztatták, ezeknek a bajoknak a megszüntetéséért küzdött.

„Mit akar ez a Jahn?”

— A szegények orvosa, aki *világnézete miatt* — bár kitűnően képzett szakember volt, még OTI pénztári orvos sem lehetett — a börtönben készült egyik tanulmányában írja: *„...a mai szociálpolitika már csak formailag munkásvédelmi jellegű, valójában azonban anyagi és politikai könnyebbéget jelent a tőkésnek részére. A harcnak tehát már nem szabad csak a szociálpolitikáért folytania, hanem minden rész-követelést összefüggésbe kell hoznia a munkásosztály helyzetének általános alakulásával.”* Vagyis a legfontosabb recept: a tőkés társadalmi rendszer megszüntetése, s helyébe szocialista társadalmi rend felépítése. Indulatosan mondta róla az akkori idők egyik jobboldali szociáldemokratája:

A téglagyári gyerekek

és a tanoncok tüdeje

Tanulmány a börtönben

Emlékezés a szegények

orvosára

„Mit akar tulajdonképpen ez a Jahn? Miért nem jó neki a Szociáldemokrata Párt? Hiszen a mi pártunk *ugródeszka egy tehetséges keresztény értelmiségi számára!*”

Jahn — különben derűs, megnyerő arcú, fiatal férfi volt — nem vonzódott ehhez az „ugródeszkához”. *Kommunista volt*, illegális pártmunkás. Mint oly sok kommunista, dolgozott a Szociáldemokrata Párt szervezeteiben is (1938-ban például a kispesti hetes körzet elnöke volt), de elveiből soha nem engedett. *Nemcsak gyógyította proletár betegeit, hanem fel is világosította, politikailag nevelte őket. Gyógyszert adott és mellé világnézetet: hogyan segíthet magán a munkás. Oly népszerű volt a kispesti proletárok, kisiparosok, tisztességes gondolkozású értelmiségi körében, hogy városi képviselőnek választották meg.*

Egy disszonáns hang

A közgyűléseken *ingyenes tudóatvilágítást*, a terhes nők röntgenzését és az agyondolgozott tanoncok tudóatvilágítását követelte. *Ambuláns rendelést sürget az OTI-ban, rák- és szívbetegek részére, sőt, nemibeteg-gondozót, csecsemővédelmet és napközit, legalább a téglagyári munkások gyerekeinek, hogy ne hemperegjenek naphosszat a Búdós árok ragályt terjesztő szennyében. Csupa olyan dolgot követelt, amelyet felháborodva, lázításként utasítottak vissza. Még az a kis kérése sem teljesült, hogy a vágóhíd melletti szemétdombon csináljanak egy játszótérrel, hiszen ilyesmi egész Kispesten egy sincs.*

1938-ban díszülést rendeztek a városházán, a nyilas Endre László, az újdonsült alispán tiszteletére. A valóban díszüléshez méltó hangulatot — Merva plébános fennkölt hangú üdvözlését, Reznicek szo-

ciáldemokrata képviselő szolgái hajbókolását — „A Szociáldemokrata Párt nemzetközisége ma már túlhaladott álláspont” — valaki megzavarta. Jahn az ünnepi hangulatban arról merészelt beszélni, hogy lényegesen emelkedtek a tifusz- és tbc-megbetegedések az ország áldatlan szociális viszonyai miatt.

Egy félillegális szocialista orvosszervezet Jahn fogalmazta programjából idézzük: „A betegbiztosítás azonnali kiterjesztése a falu dolgozóira... Utazó klinikák megszervezése... Orvosi hatóságok megszervezése az ipari ártalmak ellen... Az ingyenes orvosi munka megszüntetése...”

Az akkor „társadalmi rendet veszélyeztető” követelések ma már *napjaink valóságai*. A bajokat, amelyeket a 25 év előtti kiállításon szemléltetett a szegények orvosa, *mind megszüntettük*. Dr. Jahn Ferenc örülne egykori városának. Örömmel járna modern ambulanciánkra, barangolna a megszépült városban. *Most lenne 60 éves*, ha a fasiszták leplombált vonata nem vitte volna el 1944-ben a hatalba.

Ordas Nándor